

INSENERIBÜROO STRATUM

LINNADE / MAAKONDADE LIIKLUSKOMISJONIDE METOODILINE JUHEND

TALLINN 2008

INSENERIBÜROO STRATUM

LINNADE / MAAKONDADE
LIIKLUSKOMISJONIDE
METOODILINE JUHEND

TALLINN 2008

Sisukord

Sissejuhatus.....	4
Maakonna ja kohalike omavalitsuste liikluskomisjonide töö metoodiline juhend	5
1. Liikluskomisjoni moodustamine ja koosseis.....	6
2. Komisjoni esimees.....	8
3. Komisjoni sekretär	9
4. Liikluskomisjoni liikme õigused ja kohustused	9
5. Liikluskomisjoni õigused ja kohustused	10
6. Liikluskomisjoni töökorraldus	11
7. Komisjoni asjaajamine	12
Lisa 1. Ülevaade Liikluskomisjonidest Eesti linnades ja maakondades	14
Lisa 2. Näited Liikluskomisjonide tegevusest välisriikides	17

Sissejuhatus

Liikluskorraldus ja – planeerimine on seotud erinevate ametkondade kompetentsi puudutavate küsimustega, mistõttu Eesti rahvusliku liiklusohutusprogrammi 2003-2015 rakendusplaan aastateks 2007-2011 on näinud ette suuremates linnades ja maakondades liikluskomisjonide moodustamise aastaks 2010. Liikluskomisjoni olemasolu ei tohiks näha kui lisakohustust, vaid võimalust oma haldusalas olevate liikluskorraldust ja transpordiplaneerimist puudutavate küsimuste laiemaks aruteluks. Valdakonna ekspertide kaasamine otsustusprotsessi võimaldab probleeme näha erinevate asjatundjate vaatenurgast lähtuvalt ning lõpptulemusena langetada põhjalikul analüüsil tuginevaid otsuseid. Neid otsuseid on lihtsam hiljem ka põhjendada, sest erinevalt tavapärasest otsustuspraktikast, saab tugineda ka omavalitsusasutuse väliste inimeste ekspertarvamusele.

Kuna liikluskomisjonis sündinud otsused on soovituslikud, siis on loomulikult selle moodustanud organi otsustada, mil määral ja millistel eesmärkidel komisjoni töösse rakendada, kuid üldised põhimõtted ja tegevusvaldkonnad Eesti maakondade ja omavalitsuste juurde moodustatud komisjonidel peaksid olema ühtsed.

Käesolev juhend on soovituslik materjal maakondade ja kohalike omavalitsustes liikluskomisjonide moodustamiseks ja nende töö korraldamiseks. Juhised on antud nii komisjoni moodustamise, selle koosseisu kui ka ülesannete osas.

Metoodika koostamisel on võetud aluseks Eestis juba moodustatud liikluskomisjonide põhimääruseid, mida on täiendatud liikluskomisjonide liikmete seas läbiviidud küsitluse tulemustega.

Lisaks Eestis toimivale praktikale on vaadeldud ka üksikuid näiteid liikluskeskkonna ja liiklusohutuse küsimustega tegelevatest vabatahtlikest nõuandvatest organitest väljaspool Eestit.

Maakonna ja kohalike omavalitsuste liikluskomisjonide töö metoodiline juhend

Käesolev metoodiline juhend reguleerib kohaliku omavalitsuse ja maavalitsuse Liikluskomisjoni (edaspidi Komisjon) moodustamise ja töökorra alused. Komisjonid juhinduvad oma tegevuses Vabariigi Valitsuse seadusest, Kohaliku omavalitsuse korralduse seadusest, Liiklusseadusest, Teeseadusest, omavalitsuse põhimäärusest, liikluskomisjoni põhimäärusest ja teistest normatiivaktidest ning Eesti Rahvuslikust liiklusohutusprogrammist ning selle rakenduskavast.

Liikluskomisjon peavad toimima suuremates linnades ja soovituslikult suuremates maaomavalitsustes. Komisjoni moodustamise vajaduse hindamisel on soovitatav lähtuda elanike arvust (piiriks võiks soovituslikult olla 10 000 elanikuga omavalitsused). Lubatud on ka regionaalse Liikluskomisjoni moodustamine mitme väiksema omavalitsuse poolt ühiselt.

Maakondliku liikluskomisjoni moodustamine võib olla delegeeritud kohalike omavalitsuste liidule (omavalitsusliidule) kui maavanem ja omavalitsusliidu esindusorgan selles kokku lepivad. Vastasel juhul on komisjoni moodustamise kohustus maavanemal.

Liikluskomisjon on kohaliku omavalitsuse või maavalitsuse nõuandev organ, mille tegevuse eesmärgiks on analüüsida liikluskeskkonna ja -ohutuse alast olukorda, liiklusjärelvalvet puudutavaid küsimusi ning aidata kaasa liiklushariduse tõhustamisele, anda soovitusi ja teavitada avalikkust eelpoolnimetatud valdkondi puudutavatest probleemidest.

Liikluskomisjoni põhiülesandeks on kaasa aidata ühtse liikluskeskkonna ja liiklusohutuspoliitika ning kohaliku liiklusohutusprogrammi väljatöötamisele ja rakendamisele, mis tagaks liiklejate turvalisuse, liiklusolude paranemise ja liikluse kahjuliku mõju vähendamise.

Liikluskomisjon saab teha üldiseid ja konkreetseid soovitusi eelpoolnimetatud küsimustes ning arutada neile läbivaatamiseks esitatud ettepanekuid, samuti algatada või läbi viia uurimusi, mis on heakskiidetud kohaliku omavalitsuste või maavalitsuse poolt.

Kommentaari kohad, kus peetakse oluliseks selgitada punktide sisu või laiemat tähendust, on esile tõstetud kaldkirjaga.

1. Liikluskomisjoni moodustamine ja koosseis

1.1. Liikluskomisjon moodustatakse kohaliku omavalitsuse/maavalitsuse alatise komisjonina.

Soovitavalt on Kohaliku omavalitsuse tasandil Komisjoni moodustajaks kohalik valitsus (linna- või vallavalitsus) kui täitevorgan.

Regionaalsel tasandil on soovitatav komisjon moodustada kohalike omavalitsuste vahelise koostöölepinguga, kusjuures komisjoni puudutavad otsused tuleb langetada kõigi lepingu osapoolte nõusolekul, kui ei otsustata teisiti.

Maakondlik liikluskomisjon moodustatakse maavalitsuse juurde maavanema korraldusega, kui ei otsustata teisiti.

1.2. Komisjoni koosseis kinnitatakse ja selle koosseisus teeb muudatusi Komisjoni moodustanud organ oma otsusega.

1.3. Liikluskomisjonil on 5 kuni 12 liiget, kui Komisjoni moodustanud organ ei otsusta teisiti.

Põhikoosseisu liikmete arvu piir on soovitatud juba moodustatud liikluskomisjonide tegevuse analüüsi tulemusel. Suurema koosseisu puhul on keeruline Komisjoni arutelusid ohjata ning ühtsele seisukohale jõuda. Juhul, kui Komisjoni liikmetel on vaja lisainformatsiooni otsuse langetamiseks, on Komisjoni esimehel vastavalt päevakorrale õigus kutsuda asjassepuutuvaid isikuid ja eksperte, keda saab kaasata oma arvamuse kujundamiseks.

1.4. Komisjoni liikmed määrab selle moodustanud organ oma otsusega.

Komisjoni liikmeks määramiseks piisab suulisest nõusolekust, mille võimalikult kandidaadilt või asutuselt, mida kandidaat esindab, küsib Komisjoni moodustava organi esindaja.

On soovitatav kaasata Liikluskomisjoni transpordiga, liikluskorralduse ja planeerimisega tegelevad ametiisikud või vastavate ametite esindajad Kohaliku omavalitsuses tänavate ja teede hooldusega tegeleva ametkonna esindaja, planeerimisvaldkonna ja haridusvaldkonna esindaja, volikogu vastava komisjoni esindaja ja kohaliku omavalitsuse või maavalitsuse vastavat valdkonda kureeriv juht, (abi)vallavanem, abilinnapea või osakonna juhataja.

Väljaspool kohaliku omavalitsust või maavalitsust on soovitatav komisjoni liikmeteks nimetada esindajad Politsei piirkondlikust organisatsioonist, Maanteeameti piirkondlikust organisatsioonist, Päästeteenistuse piirkondlikust organisatsioonist, ühest või mitmest ühistranspordiettevõttest, autokoolidest, Riikliku autoregistrikeskuse kohalikest büroost, konkreetseid liiklejagruppe esindavast MTÜ-st, teadus- ja haridusasutustest, omavalitsuste liidust (maakonna liikluskomisjonis), maakondlikust liikluskomisjonist (omavalitsuse

liikluskomisjonis), ettevõtjaid ühendavast organisatsioonist, liikluskorraldusega tegelevast ettevõttest ja mujalt.

1.5. Komisjoni moodustanud organ nimetab Komisjoni liikmete seast Komisjoni esimehe, kui Komisjoni põhimääruses ei ole sätestatud teisiti.

1.6. Komisjoni liikmed valivad enda hulgast Komisjoni aseesimehe, kui Komisjoni põhimääruses ei ole sätestatud teisiti.

Komisjoni esimeheks või aseesimeheks on soovitatav nimetada/valida kohalikus omavalitsuses liikluskorraldusega seotud ametkonda kureeriv kõige kõrgem isik (omavalitsuse vastava osakonna juhataja, abilinnapea, abivallavanem). Maakonna liikluskomisjoni esimeheks või aseesimeheks on soovitatav nimetada/valida maakonna omavalitsusliidu esindaja või Maavalitsuse arengu- ja planeeringuosakonna juhataja. Selline praktika on ennast juba õigustanud mitmetes linnades ning maakonna liikluskomisjonis aidades kaasa Komisjoni otsuste ja ettepanekute ellurakendamisele.

1.7. On soovitatav valida Komisjoni liikmete seast Komisjoni sekretär.

Sekretär tagab asjaajamise korrektsuse, eelkõige Komisjoni asjaajamise vastavuse kehtivatele õigusaktidele.

1.8. Komisjoni liikme volitused lõppevad:

1.8.1. Teda nimetanud organi otsusega;

Otsuse aluseks võib olla liikme ametikohalt lahkumine seoses millega ta Komisjoni liikmeks oli määratud, samuti käesolevas juhendis nimetatud Komisjoni liikmete kohustuste eiramine või muu motiveeritud põhjus.

1.8.2. Isikliku avalduse alusel;

Avaldus adresseeritakse Komisjoni moodustanud ja selle liikmed määranud organile. Komisjoni liikme volitused lõppevad Komisjoni liikmed määranud organi poolt vastava otsuse tegemisega.

1.8.3. Komisjoni liikme või liikmete motiveeritud ettepaneku alusel;

Otsuse ettepaneku rahuldamise või mitterahuldamise kohta teeb komisjoni liikmed määranud organ.

1.8.4. Tagasikutsumisel tema liikmeks nimetamise ettepaneku teinud või liikmeks nimetamise nõusoleku andnud asutuse või ühingu poolt.

Austus või ühing adresseerib ettepaneku Komisjoni moodustanud ja selle liikmed määranud organile, kes teeb vastava otsuse. Sel juhul on soovitatav küsida vastava asutuse või ühingu asendus kandidaati ning määrata see uueks Komisjoni liikmeks.

1.9. Komisjoni moodustanud organ tagab Komisjoni tööks vajalikud vahendid.

1.10. Komisjoni tegevus lõpetatakse komisjoni moodustanud organi või selle õigusjärglase otsusega.

2. Komisjoni esimees

Tema äraolekul või volitusel komisjoni aseesimees

2.1. Juhib Komisjoni tööd ja vastutab Komisjoni asjaajamise eest.

2.2. Koostab Komisjoni töökava ettepaneku järgnevas 6 kuuks kuni aastaks ja koosolekute päevakorraprojektid.

Töökavas käsitletakse Komisjoni istungitel arutlusele tulevaid üldiseid teemasid ja koosolekute toimumisaegu. Töökava ettepanek kinnitatakse perioodi esimesel koosolekul, kusjuures igal Komisjoni liikmel ja Komisjoni moodustanud organil on õigus teha ettepanekuid selle sisu osas.

Samuti on Komisjoni liikmetel ja Komisjoni moodustanud organil õigus teha ettepanekuid Komisjoni koosolekute päevakorra osas.

2.3. Edastab vähemalt 5 tööpäeva enne koosoleku toimumist kõigile Komisjoni liikmetele ja Komisjoni istungile kutsutud isikutele informatsiooni koosoleku päevakorra, toimumisaja ja – koha kohta.

Informeerimiskanalina võib kasutada postiteenust (tähitud kirjana, mille kättesaamine peab toimuma 5 tööpäeva enne koosolekut), elektronposti vahendusel (seejuures peab Komisjoni esimees olema veendunud, et Komisjoni liige on kirja kätte saanud) või telefoni teel.

2.4. Edastab Komisjoni liikmetele päevakorras olevate punktide aruteluks vajalikud materjalid ning määrab päevakorrapunktide ettevalmistajad ja ettekandjad.

Päevakorras olevate punktide aruteluks vajalike materjalidega peab olema võimalik kõigil Komisjoni liikmetel enne koosolekut tutvuda. Juhul, kui see ei ole garanteeritud, on Komisjoni liikmel õigus teha ettepanek päevakorrapunkti arutamine edasi lükata.

Vastavalt päevakorrale võivad mõnede päevakorrapunktide ettevalmistajateks ja ettekandjateks olla isikud, kes ei kuulu Komisjoni liikmete hulka.

2.5. Võib omaalgatuslikult või mõne Komisjoni liikme ettepanekul kaasata Komisjoni töösse ka teisi isikuid.

Kirjaliku või suulise kutse osaleda Komisjoni koosolekul edastab Komisjoni nimel Komisjoni esimees või tema volitusel tegutsev aseesimees.

- 2.6. Edastab kohalikule omavalitsusele, maavalitsusele või vajadusel mõnele muule asjassepuutuvale organile Komisjoni otsused, arvamused ja ettepanekud Komisjoni põhimääruses sätestatud aja jooksul.
- 2.7. Omab õigust delegeerida oma kohustused Komisjoni aseesimehele.

3. Komisjoni sekretär

- 3.1. Täidab p. 2.3-2.4 loetletud kohustusi.
- 3.2. Protokollib Komisjoni koosolekuid.

Juhul, kui Komisjonil puudub sekretär, määratakse protokollija koosolekul osavõtivate liikmete seast.

- 3.3. Korraldab Komisjoni asjaajamisega seotud küsimusi.

4. Liikluskomisjoni liikme õigused ja kohustused

- 4.1. Komisjoni liikmel on õigus

- 4.1.1. Avaldada oma arvamust enne Komisjoni otsuse tegemist;

Komisjonide küsitlusest selgus, et selle üks kõige väärtuslikumaid tulemusi Komisjoni moodustanud organi jaoks ongi diskussiooni tekkimine erinevate transpordiplaneerimisega seotud valdkondade ekspertide vahel liikluse sõlmprobleemide lahendamisel. Oluline on tagada, et kõigil Komisjoni liikmetel oleks võimalus oma arvamust vabalt avaldada ning vastuvõetud otsused vastaksid Komisjoni enamuse arvamusele.

- 4.1.2. Olla oma arvamuse kujundamisel ja otsuste tegemisel sõltumatu;

- 4.1.3. Jäada otsuse tegemisel eriarvamusele ja nõuda kirjaliku eriarvamuse lisamist protokollile.

Komisjoni esimees peab Komisjoni otsuse edastamisel vastavale organile edastama ka selle eriarvamusele jäänud liikme kirjaliku avalduse.

- 4.2. Komisjoni liikmel on kohustus

- 4.2.1. Hoida saladuses talle Komisjoni töös osalemisel teatavaks saanud konfidentsiaalseid andmeid;

Andmete konfidentsiaalsusest teavitab Komisjoni istungil osalejaid Komisjoni esimees või aseesimees.

4.2.2. Osaleda aktiivselt Komisjoni töös;

4.2.3. Teatada õigeaegselt (vähemalt 2 tööpäeva enne koosoleku toimumist) Komisjoni esimehele Komisjoni töös osalemist takistavatest asjaoludest.

Teatamine võib toimuda suuliselt või kirjalikult ning istungilt puudumine peab olema põhjendatud.

5. Liikluskomisjoni õigused ja kohustused

5.1. Liikluskomisjonil on õigus

5.1.1. Anda soovitusi transpordipoliitika (sh liikluskeskkonna ja -ohutuse alal) eesmärkide ning seda valdkonda reguleerivate õigusaktide ja dokumentide (sh arengukavade ja plaanide) väljatöötamiseks ja rakendamiseks;

5.1.2. Teha ettepanekuid liikluskorraldusega seotud küsimuste lahendamiseks vajalike eksperthinnangute, uurimuste, planeeringute, projektide, auditite jms koostamiseks ja tellimiseks;

5.1.3. Teha ettepanekuid kohalike omavalitsuse/ maavalitsuse istungitel arutlusele tulevate küsimuste osas, mis on seotud Komisjoni tegevusvaldkondadega;

5.1.4. Edastada elanike poolt laekunud ettepanekuid ja kaebusi koos omapoolse seisukohavõtuga arutamiseks kohalike omavalitsuse/maavalitsuse istungitel;

5.1.5. Teha ettepanekuid kohaliku omavalitsuse eelarve koostamisel transpordiplaneerimist, liikluskorraldust ja -ohutust puudutavates küsimustes;

5.1.6. Vaadata läbi omavalitsuse või regiooni liikluskeskkonda ja -ohutust puudutavaid probleemaatilisi küsimusi ja teha nende osas ettepanekuid;

5.1.7. Teha omavalitsusele/maavalitsusele ettepanekuid planeeringute ja projektide liikluskorralduse ja -ohutuse alastes küsimustes;

5.1.8. Analüüsida transpordipoliitikat, liikluskorraldust ja -ohutust, liikluskasvatust ning liiklusjärelvalvet puudutavaid kohaliku omavalitsuse/maavalitsuse otsuseid ja tegevust ning teha sellekohaseid ettepanekuid;

5.1.9. Saada temale pandud ülesannete täitmiseks kohaliku omavalitsuse/maakonna organilt ning ametitelt vajalikke andmeid.

5.2. Liikluskomisjonil on kohustus

5.2.1. Osaleda oma pädevuse piires liiklusohutusalas es tegevuses;

5.2.2. Osaleda regionaalse, maakonna või kohaliku omavalitsuse liiklusohutusprogrammi, selle rakendusplaani ning liikluskeskkonda ja –ohutust puudutavate kavade ning programmide väljatöötamises;

5.2.3. Analüüsida regulaarselt liiklusohutusalast olukorda komisjoni moodustanud organi haldusalas kaasates selleks vajadusel eksperte ja spetsialiste;

5.2.4. Analüüsida raskete vigastuste ja/või surmaga lõppenud liiklusõnnetuste tekkepõhjuseid ja liiklusõnnetuste järgset tegutsemist päästeteenistuse, kiirabi, politsei ja teiste teenistuste poolt, teha ettepanek nende teenistuste töö parandamiseks;

Efektii v se tulemuse tagamiseks tuleb Komisjonil välja töötada ühtne materjalide ettevalmistamise kord, mille alusel õnnetuste tekkepõhjuseid ja sellele järgnenud tegevust analüüsitakse.

5.2.5. Analüüsida regulaarselt liiklusohutusprogrammi, selle rakendusplaani ning teiste liikluskeskkonda ja –ohutust puudutavate kavade täitmist, püstitatud eesmärkideni jõudmist, hinnates valitud ja rakendatud meetmete tõhusust ning esitades vastavatele ametkondadele oma seisukohad ja ettepanekud olukorra parandamiseks;

5.2.6. Anda oma arvamus talle läbivaatamiseks saadetud kohaliku omavalitsuse/maakondlike õigusaktide eelnõude ning liiklusvaldkonna küsimuste kohta;

5.2.7. Tagada, et talle esitatud dokumendid ja andmed ei satuks asjasse mittepuutuvate isikute kätte;

5.2.8. Anda aru oma tööst vähemalt kord aastas Komisjoni moodustanud organile. Erandkorras võib vastava organi nõudmisel aruandmine toimuda ka sagedamini;

5.2.9. Jagada teavet oma tegevuse kohta massiteabevahendite kaudu.

6. Liikluskomisjoni töökorraldus

6.1. Komisjoni töö aluseks on Komisjoni põhimäärus, mille kinnitab, muudab ja tunnistab kehtetuks Komisjoni moodustanud organ oma otsusega.

- 6.2. Komisjoni töövormiks on koosolek, mis on otsustusvõimeline, kui koosolekust võtab osa üle poole Komisjoni koosseisust sh. Komisjoni esimees või aseesimees.
- 6.3. Komisjoni koosolekud on regulaarsed või erakorralised
  - 6.3.1. Komisjoni regulaarne koosolek kutsutakse kokku Komisjoni esimehe, tema äraolekul aseesimehe ettepanekul vastavalt Komisjoni töökavale, kuid mitte harvemini kui kord kvartalis;
  - 6.3.2. Komisjoni erakorralise koosoleku kutsub kokku Komisjoni esimees, tema äraolekul Komisjoni aseesimees omaalgatuslikult või vähemalt kahe Komisjoni liikme kirjalikul nõudel.
- 6.4. Komisjoni koosolekut juhib Komisjoni esimees, tema äraolekul aseesimees.
- 6.5. Komisjon võtab otsuseid vastu avaliku hääletamise korras osavõtjate hääleteenamusega, igal liikmel on üks hääl. Häälte võrdse jagunemise korral on otsustavaks Komisjoni esimehe hääl.
- 6.6. Komisjoni koosolekud on kinnised, kuid koosolekul võivad sõnaõigusega osaleda Komisjoni mittekuuluvad kohaliku omavalitsuse/maavalitsuse liikmed ja kaasatud isikud.
- 6.7. Komisjoni otsused on soovitusliku ja nõuandva iseloomuga.

7. Komisjoni asjaajamine

- 7.1. Komisjoni koosolekut protokollitakse ja vormistatakse Komisjoni põhimääruses sätestatud aja jooksul.
- 7.2. Komisjoni koosoleku protokollile kantakse koosoleku otsused, sõnavõtte põhiseisukohad ning hääletamistulemused. Komisjoni liikme nõudmisel ka tema eriarvamus.
- 7.3. Komisjoni protokollile kirjutavad alla koosoleku juhataja ja protokollija. Protokollid peavad vastama haldusdokumentidele kehtestatud põhinõuetele.
- 7.4. Komisjoni tööd puudutavate dokumentidega peab olema võimalus tutvuda, v.a. materjalid, mis sisaldavad konfidentsiaalset informatsiooni.
- 7.5. Komisjoni tegevusega seotud dokumentide säilitamine ja arhiveerimine nähakse ette Komisjoni põhimääruses.
- 7.6. Komisjoni moodustanud organil ja Komisjoni liikmetel on õigus saada Komisjoni koosoleku protokollid koopia.

7.7. Isikutel, kellesse puutuvaid küsimusi käsitleti, on õigus saada väljavõte Komisjoni koosoleku protokollist Komisjoni põhimääruses sätestatud aja jooksul.

Lisa 1. Ülevaade Liikluskomisjonidest Eesti linnades ja maakondades

Tegutsevate liikluskomisjonide (antud juhul ei ole käsitletud volikogude juurde moodustatud komisjone) tegevusanalüüsi tulemused (tabel 1) tuginevad liikluskorraldusega tegelevate (linna)ametnikega läbi viidud intervjuudel ning interneti-uuringul. Seetõttu ei saa välistada, et nõuandvad komisjonid on moodustatud ka teistes maakondades või omavalitsustes, lisaks neile, mida allolevas tabelis on käsitletud (nt Valga linnavalitsuses ja Jõhvi vallavalitsuses on moodustatud alalised liiklus(korraldus)komisjonid, mille täpsema töökorralduse ning tegevuste kohta ei õnnestunud informatsiooni saada). Siiski peaks see materjal olema piisavaks ülevaateks vähemalt suuremate linnade liikluskomisjonide tegevusest.

Liikluskomisjonide ühiseks jooneks on see, et nad on moodustatud nõuandva organina ja sinna on lisaks (oma)valitsuse liikmetele kaasatud ka liikluskeskkonna kujundamise ja liiklusohutuse tagamisega seotud spetsialiste ning teatud huvigruppide esindajaid.

Eesti rahvusliku liiklusohutusprogrammi kontekstis on oluline kõrvutada ja analüüsida suuremates linnades ja maakondades toimuvaid tegevusi. Peab nentima, et peale Viljandimaa ei tuvastatud üheski maakonnas vabatahtliku liikluskomisjoni tegevust.

Suuremates linnades (Tallinn, Tartu, Narva ja Pärnu) on olukord mõneti erinev. Kõigis neis linnades tegutsevad liikluskomisjonid. Tallinnas on moodustatud isegi kaks liiklusküsimustega tegelevat komisjoni: Tallinna Transpordiameti juures tegutsev Liikluskomisjon (moodustatud 2005.a.), kus arutatakse madalamal tasandil, peamiselt konkreetseid projekte, liikluskorralduse ja esile kerkinud liiklusprobleeme ning Tallinna Liiklusnõukogu (moodustatud 2008.a.), kus otsuseid tehakse abilinnapeade tasandil ning kus keskendutakse kohaliku liiklusohutusprogrammi plaanipärasele elluviimisele ja liikluspoliitika põhisuundade väljatöötamisele.

Tartu linna liikluskomisjon on moodustatud Tartu Linnamajanduse osakonna juhataja käskkirjaga aastal 2002. Komisjon tegutseb ilma põhimääruseta, kuid üldine praktika on see, et komisjonis tulevad arutlusele kõik olulisemad Tartu liikluse sõlmküsimused, liiklusohutuse tagamine on seejuures peamisi eesmärgi.

Narva linnas tegutseb liikluskomisjon aastast 2001. Komisjonil on põhimäärus ja komisjoni peamiseks tegevusvaldkondadeks on liiklusohutuse tagamine, liikluse planeerimine, liikluskasvatus ning liikluskampaaniad.

Pärnu linna liikluskomisjon¹ on kokku tulnud eraalgatuslikult, sooviga koostöös Pärnu Linnavalitsusega leida lahendusi tekkinud liiklusalastele ning nendega seotud probleemidele. Komisjonil puudub küll põhimäärus, kuid 2003.a. on allkirjastatud koostöömemorandum linnavalitsusega ning komisjon on kaasatud olulisemate

---

¹ Kuna Pärnu linna liikluskomisjoni kohta ei õnnestunud otsesest allikatest informatsiooni saada, siis on tuginetud 2005.a. ettekandele: http://www.parnu.ee/fileadmin/user_upload/ettev6tlus/esmaspaev/040405/Liikluskomisjon_presentatsioon_040405.ppt

küsimuste sh transpordiplaneerimise strateegiliste dokumentide arutellu. Samuti on komisjon aktiivne Pärnu linna liiklusprobleemide kommunikeerimisel meediasse.

	VÖRU	HAAPSALU	VILJANDI	RAKVERE	KURESSAARE	KÄRDLA	TARTU	TALLINN	PÄRNU	NARVA	VILJANDI- MAA
Moodustatud:	2006	2005	2004	2003	2006	2004	2002	2008	?	2001	2007
Põhimäärus?	Jah	Jah	Jah	Jah	Jah	Jah	Ei	Jah	Ei	Jah	Jah
Liikmete arv:	11	5	max 15, hetkel 12	8	7	max 7, hetkel 7	9	vähemalt 10	9	14	9
Mitu liiget neist on KOV (sh volikogu) või MV liikmed?	7	2	5	3	3	2	6	15		8	1
Väljastpoolt kaasatud?	P, MNT, ARK, AK	AK(2), P	P, MNT (2), AK, TRE (2), INV	P, MNT, PT, LKV, AK	P, MNT, TE, LKV	P, MNT, PENS, TRE, AK	P, MNT, TÜ	P, MNT	EVL, TE, TRE(3), LKV, ARK, AK, NE	P, MNT, PT, TRE (2), KOM	OMVL(2), P, MNT, PT, TRE, LV, PR
Komisjoni esimees	valitakse LV liikmete seast	määratakse, abilinnapea	nimetatakse LV ametnike hulgast	valitakse komisjoni koosolekul	nimetatakse se LV liige	nimetatakse e LV ametnike hulgast	määratakse abilinnapea	määratakse e abilinnapea	EVL esimees	määratakse abilinnapea	määratakse OMVL esindaja
Komisjoni aseesimees	valitakse	puudub	määrab esimees	valitakse komisjoni koosolekul	puudub	puudub	määratakse LM osak. juhataja	määratakse e LV poolt	andmed puuduvad	puudub	määratakse MV esindaja
Komisjoni sekretär	puudub	puudub	määrab esimees	valitakse komisjoni koosolekul	puudub	puudub	puudub	määratakse e poolt	andmed puuduvad	LK teenistuse spetsialist	puudub
Istungite sagedus	vastavalt vajadusele	vähemalt kord kvartalis	ei ole sätestatud	vastavalt vajadusele	vähemalt kord kvartalis	vastavalt vajadusele	pole sätestatud	vähemalt 2 korda aastas	vähemalt 2 korda kuus	ca 1 kord kuus	vähemalt kord kvartalis
Peamised tegevusvaldkonnad:	LK, LO, LP, PL	LK	LK, LO, LP, PL	LK, LO, LP, PL	LK, LO, PL	LK, LO, PL	LK, LO	LO, LP	LK, LO, LP, PL	LK, LO, LP, PL	LK, LO, LP, PL

LK- liikluskorraldus
LO-liiklusohutus
LP- transpordi ja liikluspoliitika
PL- planeeringud

P- Politsei
MNT- Maanteeamet
ARK- ARK büroo esindaja
AK- Autokooli esindaja
LV- linnavalitsus
PT- Päästeteenistus
TRE- Transpordi ettevõtte
TE- teehituse ettevõtte
NE- noorteühenduste
esindaja
PENS- pensionäride esindaja
TÜ- Tartu Ülikooli esindaja

LKV- liikluskorraldusvahendite hoolduse ettevõtte
PR- projekteerimisettevõtte
KOM- kommunaalteenuste ettevõtte
EVL- ettevõtjate liit

Lisa 2. Näited Liikluskomisjonide tegevusest välisriikides

Seda, et teatud liikluskeskkonda ja –ohutust puudutavate küsimuste arutellu on kasulik kaasata nii asjassepuutuvaid isikuid kui erinevate valdkondade spetsialiste, on mõistetud juba ammu teisteski riikides. Selleks, et liiklusohutuse küsimused saaksid laiemalt adresseeritud, on vajalik erinevate vaatenurkade käsitlemine, mida sellised eksperte ja vabatahtlike koondavad komisjonid ka võimaldavad. Näiteid erinevate riikide vabatahtlikest komiteedest, mis moodustatud liiklusküsimuste ja transpordipoliitika aruteluks, võib leida erinevatest riikidest ning igal valitsustasandil. Alljärgnevalt on esitatud vaid mõned näited:

Kanada

Ottawa linnas² on kokku 15 vabatahtlikest koosnevat kohaliku omavalitsuse nõuandvat komiteed. Neist transporti ja liikluskorraldust puudutavad on: nn juurdepääsetavuse (accessability) komitee, jalakäijate ja ühistranspordi komitee ning teede ja jalgrattaliikluse komitee.

Kõikidesse komiteedesse kuuluvad vabatahtlikud liikmed, kes peavad olema vähemalt 18-aastased ametlikud linna elanikud. Selleks, et komisjoni liikmeks saada, tuleb saata motivatsioonikiri, milles on välja toodud põhjendus, kuidas komitee(d) saaksid kasu kandidaadi osalusest ja kuidas tema töö, haridus, hobi ja/või vabatahtliku kogemus võiksid olla olulised komisjonis osalemisel ja vastava mandaadi saamisel. Liikmed valitakse linna mitmekesisust ja demograafilist struktuuri arvestades, püüdes tagada esindatuse sellistes sektorites nagu sooline jaotus, keel, elukoha geograafiline paiknemine, rass ja erivajadustega inimeste esindatus. Igas komisjonis on ka linnavalitsuse esindajad (asjassepuudutavate osakondade esindajad), samuti vähemalt üks linnavalitsuse esindaja, kes määratakse linna poolt ja ei ole valitav. Need inimesed on koordinaatoriteks komisjoni liikmete ja linnavalitsuse vahel.

Komisjonid käivad koos üldiselt kord kuus või kord kahe kuu jooksul.

Igal komiteel on oma kindel eesmärk ja põhikiri, mille alusel tegutsetakse. Komiteede ülesandeks on nõustada linnavalitsust ja panustada poliitikate, programmide ja algatuste väljatöötamisse. Komisjon on kohustatud kord aastas linnavalitsusele oma tegevusest aru andma ning ühtlasi tegema ülevaate järgmise aasta tööplaanist.

Komisjoni üldised tegevused:

- Oma tegevusvaldkonda puudutavate plaanide ettevalmistamisele, rakendamisele ja efektiivsuse hindamisele kaasa aitamine
- Linnavalitsuse nõustamine oma tegevusvaldkonda puudutavates küsimustes
- Esitatud plaanide ja jooniste läbivaatamine ja juhtnööride andmine
- Valdkonda puudutavate seaduste ja regulatsioonide väljatöötamise ja rakendamise jälgimine ning asjassepuutuvate linnavalitsuse ametnike nõustamine
- Propagandatöö valdkonnaga seotud probleemide teadvustamiseks laiemale avalikkusele

---

²http://www.ottawa.ca/city_hall/mayor_council/advisory_committees/index_en.html

- Valdkonnaga seotud huvigruppidega, organisatsioonidega ja võtmeisikutega konsulteerimine ning selle käigus tõstatatud probleemide edastamine valitsusele
- Probleemide tõstatamine, tegevuste algatamine ja ettepanekute tegemine valdkonda puudutavate poliitikate ja programmide osas
- Tagasiside andmine linna vastava valdkonna poliitikate ja tegevuste efektiivsuse kohta.
- Linnaelanikele ja linnas tegutsevatele ühendustele aruteluvõimaluse pakkumine, et tõstatada küsimusi ja probleeme, mis seotud komisjoni tegevusvaldkonnaga, samuti kodanike ettepanekute ja probleemide läbivaatamine

USA-s on liiklusvaldkonnas nõuandvate komiteede moodustamine väga levinud. Alljärgnevalt on esitatud kaks näidet:

Napa linn³, Californias. Liiklusküsimustes nõuandev komitee moodustatakse linnavalitsuse, planeerimiskomitee ja linna personali nõustamiseks olulistes liiklusega seotud küsimustes. Komiteele saadab materjale ülevaatamiseks kas linnavalitsus, planeerimiskomitee või personal.

Komiteesse kuuluvad kaks linnavalitsuse liiget, politseiülem, tuletõrjeülem, majandusliku arengu osakonna juht, kogukonna arengu osakonna esindaja, planeerimiskomisjoni liige ja hädaabitööde osakonna juht. Samuti on komitees üks liige parkide ja rekreatsiooni komisjoni jalgrattaliikluse alamkomiteest.

Koosolekud toimuvad igal teisel teisipäeval jaanuaris, märtsis, mais, juulis, septembris ja novembris.

Abbotsfordi linnas⁴, Californias on moodustatud Liiklusohutuse nõuandev komitee, mille eesmärgiks on tõsta linnaelanike ja linna külaliste elukvaliteeti liiklusohutuse probleemide lahendamisega. Komitee nõustab linnavalitsust alljärgnevates küsimustes:

- Kiiruspiirangute kehtestamine, tsoonid ja –piirangud
- Jalakäijate infrastruktuur, ülekäigud ja ohutus
- Jalgratta infrastruktuur
- Teede planeerimine, projekteerimine, opereerimine ja hooldus
- Ristmike kontroll, nähtavus ja parandamisvõimalused
- Liikluse rahustamise meetmed
- Tänaval parkimine
- Tänavavalgustus
- Liiklusseadused
- Liikluskasvatus

Komitee ülesanded vaadatakse iga-aastaselt üle.

Komiteesse kuuluvad linnavalitsuse esindaja (komitee esimees), kolm kogukonna liiget, üks liige igast tervishoiuüksusest, haridusasutuste esindaja, politsei esindaja, kahju ennetuse ettevõtte esindaja, liikumise “Ohutu Linn” esindaja ja lastevanemate esindaja.

³ http://www.cityofnapa.org/index.php?option=com_content&task=view&id=19&Itemid=567

⁴ <http://www.abbotsford.ca/Page261.aspx>

Insenerid, politseiametnikud ja tuletõrjepersonal, kes osalevad istungitel vastavalt vajadusele, ei oma hääleõigust.

Komitee istungid toimuvad iga kuu kolmandal esmaspäeval, v.a. juuli, august ja detsember.

Hong Kong

*Hong Kong*⁵ erihalduspiirkonna valitsuse transpordi ja elamumajanduse büroo juures tegutseb Transpordi nõuandev komitee. Eesmärgiks on nõustada valitsuse kõige kõrgemat juhti transpordiküsimustes vastavalt alljärgnevatele põhimõtetele:

- Komitee ülesandeks on nõustada transpordipoliitika laiemates küsimustes, aidates kaasa nii inimeste kui ka kauba liikumise tõhustamisele;
- Ainult neis küsimustes, mis jäävad komitee pädevusse, on ta vaba suhtlema avalikkusega ja teiste organisatsioonidega;
- Transpordi nõuandev komitee võib arutada otseselt transpordiga seotud finantsküsimusi, kuid vastutus eelarve ettepanekute ja maksustamise osas on üksnes administratsioonil;
- Transpordi ja eramuasjade sekretariaat võimaldab komiteele sekretariaadi ja on vastustav sellega seotud administreerimise eest;
- Komiteel on õigus moodustada alamkomiteesid, mis osaleksid teiste organitega ühistes komiteedes ning kaasata isikuid teatud konkreetsetel eesmärkidel. Ta võib organiseerida oma tööd ükskõik, mil viisil, mis tundub sobilik;
- Administratsiooni peasekretär võib peale transpordi nõuandva komitee ja valitsuse kõrgeima juhiga konsulteerimist muuta aeg-ajalt nõukogu tööpõhimõtteid.

Suurbritannia

Riiklikul tasandil on 1985.a. Transpordiseaduse alusel moodustatud valitsuse nõuandev organ⁶ erivajadustega inimeste transpordiküsimuste arutamiseks. Tegemist on sõltumatu komiteega. Oma tegevuses keskendutakse erinevatele transpordiliikidele sh. lennukid, bussid, praamid, raudtee, taksod ja jalgsi käimine. Samuti vaadeldakse ehitatud keskkonda.

Komitee eesmärk on võidelda erivajadustega inimeste õiguse eest transpordisüsteemi kohandamiseks ja infrastruktuurile juurdepääsetavuse tagamiseks ning informeerida neist probleemidest ja lahendustest ka erivajadusega inimesi.

Komisjonis on 21 liiget, kes esindavad erivajadustega inimesi ja omavad kogemust erivajadustega inimeste transpordiküsimustes. Komisjoni on kaasatud esindajaid Šotimaalt, Põhja-Iirimaa ja Walesist. Juhtkonna ja liikmed määrab minister ning liikmete ametiaeg on 3 aastat. Komisjoni sekretariaat asub Transpordi osakonnas.

⁵ <http://www.thb.gov.hk/eng/boards/transport/land/tac.htm>

⁶ <http://www.dptac.gov.uk/pubs/whoweare/pdf/whoweare.pdf>

Komisjon on kohustatud läbi vaatama kõik probleemid, mis on esitatud Transpordi-ministri poolt, kuid samuti anda nõu teistes küsimustes puuetega inimeste vajadustest lähtuvalt.

Komisjon on publitseerinud mitmeid juhendmaterjale, mis suunatud erivajadustega inimestele aga ka eraettevõtetele erivajadustega inimeste vajadustega arvestamiseks.

Austraalia

Mackay linnavalitsuse⁷ nõuandev liikluskomitee hõlmab esindajaid Queenslandi Transpordiettevõttest, maanteeametist, kindlustusettevõttest, Queenslandi politseist, linnavalitsusest ja jalgrattaühendusest. Komitee koguneb iga kahe kuu tagant, et arutada olulisi küsimusi, mis on seotud maanteetranspordi ja liiklusega.

Põhja-Sydney liikluskomitee⁸ on alaline komitee, mis loodud vastavalt teeseadusele. Komitee ei allu otseselt Põhja-Sydney valitsusele.

Komitee moodustamise vajadus tuleneb sellest, et Teede ja liikluse amet (Maanteeamet) on delegeerinud linnale teatud ülesanded, mis on seotud liiklusega kohalikel teedel. Eeltingimuseks on, et kohalik võim peab arvestama liikluskomitee nõuannetega.

Komitees on neli hääleõiguslikku liiget: linna esindaja, Põhja-Sydney politsei esindaja, Teede ja liikluse ameti esindaja ning kohaliku piirkonna esindaja (delegaat vastavalt arutluse all olevast piirkonnast) parlamendis. Tavaliselt juhib komisjoni istungit linnapea.

Mitteametlikult (hääleõiguseta) osalevad komitee töös osariigi ühistranspordiamet, transporditöölise ühing, Sydney sadamate amet, jalgratturite esindaja. Mitteametlike liikmete arvamusega arvestatakse, kuid see ei ole siduv. Linn pakub komiteele administratiivset tuge, sh päevakorra ja protokollide valmistamisel.

Liikluskomiteel on otsustusõigus. See on peamiselt tehnilise ülevaatusorgan, mis on vajalik kohaliku võimu nõustamiseks liiklusküsimustes. Kõik ettepanekut, mille teeb liikluskomitee tuleb siiski võimuesindajatel või kohaliku omavalitsuse töötajate (olenevalt ettepanekust) heaks kiita.

Kui liikluskomitee soovib teha otsust, mis erineb linnavalitsuse seisukohast, tuleb saada eelnev kooskõlastus Teede ja liikluse ametilt (maanteeametilt) ja politseijõududelt.

Vastavalt põhikirjale on koosolekud avalikud ja kõik kohaletulnud omavad sõnaõigust teemades, mis on liikluskomitee päevakorras. Pöördumiste aeg on piiratud 3 minutile, kuid seda võib pikendada esimehe nõusolekul. Oma osalemissoovist tuleb eelnevalt teavitada komitee sekretäri. Tavaliselt kohtub komitee kord kuus.

⁷ <http://www.bicyclemackay.org.au/page2/page2.html>

⁸ <http://www.northsydney.nsw.gov.au/www/html/4548-attend-traffic-committee.asp>

Rootsi

WHO *Safe Community* võrgustik on üks levinuimaid algatusi. Enim on selle liikumisega ühinenud paikkondi Rootsis, Norras, Kanadas ja Austraalias. Liikumise eesmärgiks on turvaliste kogukondade idee propageerimine ja seda tagavate meetmete väljatöötamine ning rakendamine. Oma oluline osa selles on ka liiklusohutusel. Mitmetes *Safe Community* kogukondades on oma liiklusohutuse töögrupp, kuhu kuuluvad muuhulgas ka päästeteenistuse, politsei, liiklusohutuse, kolmanda sektori, haridusasutuste ja eakate esindajad. Eestist on selle liikumisega 2004.a. liitunud Raplamaa, mis on nimetatud ka *Safe Community*ks.

Selle liikumise raames on nii mõnigi kogukond jõudnud järeldusele, et kohalik ohutus ja turvalisus on kogukonna ühine mure ja seetõttu tuleb ka otsustajateringi kaasata valitsusväliseid organisatsioone ja ameteid. Üheks heaks näiteks on Tidaholmi kommuun Rootsis⁹, mis on *Safe Community* liige olnud alates 1998.a. Ohutuma kogukonna saavutamiseks on lisaks kohalikule omavalitsusele loodud nõudandvad grupid nii laste/noorte ohutuses, eakate/erivajadustega inimeste ohutuses ja eraldi ka liiklusohutuse küsimustes. Liiklusohutuse gruppi (rajatud 1994) kuuluvad lisaks omavalitsuse esindajatele ka politsei ja vabathlike organisatsioonide (Täiskarsklastest juhtide ühing, pensionäride riiklik organisatsioon, riiklik puuetega inimeste ühing, Tidaholmi jalgrattaamatöörid ja riiklik nägemispuudega inimeste ühing) jne.

---

⁹ <http://www.phs.ki.se/csp/safecom/tidaholm.htm>

Tänuavaldus

Käesoleva töö valmimisele on oma olulise panuse andnud (*nimed tähestikulises järjekorras*):

- Alard Tallo- Pärnu Teedevalitsus, Viljandimaa liikluskomisjon, Viljandi linna liikluskomisjon
- Andres Harjo- Tallinna linnavalitsus, Tallinna linna liikluskomisjon
- Andrus Tamm – Narva Bussiveod, Narva linna liikluskomisjon
- Kirsika Lääts – Tallinna linnavalitsus, Tallinna linna liiklusnõukogu
- Lennart Korbe- Rakvere linnavalitsus, Rakvere linna liikluskomisjon
- Madis Pihel- Kuressaare linnavalitsus, Kuressaare liikluskomisjon
- Riho Tartu – Kärkla linnavalitsus, Kärkla liikluskomisjon
- Reigo Ude- Maanteeamet, Liiklusohutusprogrammi osakond
- Toomas Henno- Tartu linnavalitsus, Tartu linna liikluskomisjon
- Tõnu Lukmann- Tartu linnavalitsus, Tartu linna liikluskomisjon